

Osudová chyba

Vražedný Oxford

Faith Martin

Ze všeho nejdřív se vypravili na Webster Hall, kde Lionel Gulliver studoval třetím rokem teologii. Během příštích dvou týdnů však měl studium dokončit a doktor Ryder si uvědomil, že už proto si s vyšetřováním musejí pospíšet. Tou dobou se jim rozprchne většina svědků tragické smrti Dereka Chadwortha.

Na koleji byl klid, a když se ve vrátnici ptali, kde Lionela najdou, muž za přepážkou Rydera ihned poznal. Trudy už věděla (především z narážek velitele Jenningse), že koroner má ve městě mnoho vysoce postavených přátel a portýři si vždy všímají, kdo se s kým zná. Nijak ji tedy nepřekvapilo, že ho ten chlapík s buňkou zdraví jménem.

„Rád vás zase vidím, doktore Rydere. Počítám, že se našemu doktoru Fairweatherovi ještě nepodařilo porazit vás v šachu, vidíte?“

Clement se zachechtal. „To ne, a hned tak se mu to nepovede. Jenže podává nejlepší portské v Oxfordu, a tak ho rád nechám zkoušet to dál. Můžete nám, prosím, sdělit, v které koleji a na kterém pokoji je ubytován Lionel Gulliver?“

„Ale jistě, pane,“ řekl vrátný úslužně a zadíval se do seznamu. Když jim sdělil, co potřebovali, pokračoval: „Jste tu nejspíš kvůli tomu ubohému chlapci ze St Bede’s, že? Hrozná věc, jestli to smím říct.“

„To ano, to ano,“ odpověděl Ryder vážněji. Trudy myslela, že budou spěchat, ale koroner se náhle nonšalantně opřel ve dveřích vrátnice a povzdychl. „Mladý život, tak tragicky a náhle ukončený... jistě smutný den pro celou univerzitu, Barstocku. Znal jste snad pana Chadwortha nějak lépe?“ dodal a Trudy ihned napnula uši.

Barstock jako každý vrátný jistě věděl o všem, co se kde šustne, a mohl jim být užitečný.

„Nijak zvlášť, doktore, to nemůžu říct,“ odpověděl opatrně. „Vídál jsem ho tady, to ano. Patřil totiž do jednoho z klubů, které tady mladí muži zakládají.“

„Aha,“ pousmál se Ryder, „už nic neříkejte. Kluci tyhle kluby přece milují.“ Na moment naoko zavzpomínal. „Já jsem třeba kdysi patřil do jednoho pudinkového. Každý měsíc jsme se scházeli a snažili se sníst kousek pudinku v každé oxfordské restauraci. To už bych si dnes nemohl dovolit,“ poplácal se po oblém břiše. „Už kvůli zažívání.“

Portýr se povinně zasmál. Trudy ten rozhovor o ničem otravoval, ale začínala chápat, že se koroner snaží dostat k něčemu důležitějšímu.

„Dnešní mládež se nejspíš sdružuje do skupin, ehm, esoteričtějšího charakteru, abych tak řekl, že?“

„No jistě, pane. Třeba tenhle pan Gulliver, kterého hledáte,“ odvětil vrátný poklidně, „to je milý chlapec. Jeho strýc býval biskupem v Durhamu a on chce jít nejspíš v jeho stopách. Ten je třeba členem hned několika klubů.“

„Jistě samé neškodné aktivity,“ nadhodil koroner, „když jde o studenta teologie, že?“

„Ano, pane, většinou ano. Mají třeba klub ornitologů a jeden folkloristický. A jelikož je jeden strýc z matčiny strany baron, patří mladý pán i do klubu lorda Littlejohna,“ dodal portýr jakoby nic.

Trudy ihned ztuhla jako lovecký pes, když zahlédne padajícího bažanta. Snažila se působit co možná nenápadně, aby nepřipoutala pozornost ke své uniformě, což by vrátného mohlo umlčet.

„Ach ano, lord Littlejohn,“ prohodil Ryder nevzrušeně. „I ten v tom případu vypovídal. Moc zajímavý člověk.“

„Jistě, pane,“ souhlasil portýr bezvýrazně.

„Dost si zakládá na své osobě a svém společenském postavení, že?“ pokračoval koroner, protože pochopil, že na mladíka mají stejný názor. „Měl jsem dojem, že si připadá spíš jako následník trůnu, než jen *pouhý* syn vévody, a ještě druhý v pořadí.“

To už bylo na portýra příliš, protože jen cosi zamručel, a Ryder tedy ihned přibrzdil.

„I tak věřím, že jeho klub je neškodný. Má nějaký oficiální název?“ zeptal se.

„Ale ano, pane, říkají si Markýzové. Asi to je odkaz na jejich aristokratické kořeny.“

Trudy nic nechápala, zato Ryder věděl hned: „No jistě, takže bojovníci! Lord Littlejohn se tedy považuje za muže s pevnou páteří? Legrační. Ničeho takového jsem si u soudu nevšiml.“

Portýr se nezasmál, jen nenápadně trhl koutkem. Měl ale dojem, že splnil svou občanskou povinnost dostatečně a ukončil rozhovor prohlášením, že pana Gullivera na koleji v tu dobu jistě najdou. Ryder pochopil, že víc se nedozví, a tak vrátnému poděkoval a vedl Trudy dál.

Když procházeli halou ke schodišti, kam je vrátný poslal, Trudy se zaujatě rozhlížela. Všechno bylo podle očekávání pěkné – zlatavý kámen, venku pečlivě upravené trávníky i záhony květin. Brzy však opět začala přemýšlet o případu.

Nechtěla se přiznat, že neví, po kom je studentský klub nazván, ale usoudila, že onen původní markýz byl nejspíš bojovník a z narážky vrátného na strýčka-barona bylo jasné, že za členy jsou přijímáni jen příslušníci šlechtických rodů.

Potom si vzpomněla na portýrovo chování.

„Lord Littlejohn se mu taky moc nezamlouvá, že? Ani název, který dal svému klubu.“

„To mě neudivuje,“ odfrkl si Ryder. „Línější a nabubřejší stvoření jsem snad v životě neviděl.“

Trudy chtěla něco říct, jenže už došli ke kamennému schodišti a koroner na prvním schodu klopýtl. Automaticky zvedla ruku, aby ho zachytila, ale on se přidržel zábradlí a ztuhle, beze slova začal stoupat vzhůru.

Raději tedy mlčela. Věděla, že starší lidé často bojují se slabostí, ale velmi neradi o tom mluví – její babička byla taky taková.

Clement Ryder zdolal schody se zaťatými zuby, protože dobře věděl, že jeho indispozice nemá s věkem nic společného.

Už před několika lety si všiml, že se mu občas chvěje levá ruka. Tehdy pracoval jako chirurg a dost se vyděsil. Pod jiným jménem absolvoval sérii testů, a tak zjistil, že trpí Parkinsonovou chorobou, jak tomu začali říkat jeho kolegové. Nemoc byla známá po staletí pod jinými názvy, v Evropě jako „obrna třaslavá“, v indické ajurvédě jako kampavata.

Ať se chorobě říkalo jakkoli, znamenala pro něj konec práce se skalpelem a novou profesi. Zatím se mu úspěšně dařilo tajit nemoc před kolegy i přáteli, protože tušil, že by pak nesměl pracovat vůbec.

Jeho stav se však postupně zhoršoval, příznaky zesilovaly a přicházely častěji, bylo tedy jen otázkou času, než na to někdo přijde.

Přesto byl rozhodnutý pokračovat v práci, dokud to jenom půjde. Zatím přece nikdo nemá podezření, že je nemocný, a jeho mladá svěřenkyně snad uvěřila, že klopytl jedině proto, že na schod špatně došlápl.

V patře snadno našli pokoj číslo osm. Ryder železným klepadlem zaklepal na staleté dveře; otevřely se téměř okamžitě. Objevil se štíhlý mladíček a při pohledu na koronera ihned pobledl. Měl krátké tmavé vlasy, co měly sklon se kroutit (což byl nejspíš jeho věčný problém), kulatou bradu a velké, oříškově zbarvené oči. Když z koronera přešel pohledem k Trudině uniformě, málem zpanikařil.

„Pan Gulliver? Pamatujete se na mě? Jsem městský koroner, doktor Clement Ryder.“

„No ano, jistěže.“

„Měl bych ještě pár otázek ke smrti pana Dereka Chadwortha.“

Mladý teolog ztěžka polkl. „Vážně? Myslel jsem, že už to celé skončilo.“

„Ne, pane. U otevřeného verdiktu je třeba další vyšetřování,“ prohlásil Ryder s jistým uspokojením. „Můžeme dál?“ dodal tónem, který naznačoval, že dnešní mládež nemá způsoby, když nechá starší hosty postávat u dveří.

Mladík se začervenal a rychle poodstoupil. „Samozřejmě. Promiňte. Ale omluvte ten nepořádek, zrovna to tu balím.“

Trudy se zamyšleně rozhlédla, protože pokoj jí přišel uklizený nebo spíš poloprázdný.

„Nebudeme vás zdržovat dlouho,“ slíbil koroner. „Jen mě na vaší výpovědi u soudu zarazilo pár věcí, které bych si chtěl vyjasnit.“

„Ach tak, jistě. Posadte se, prosím. Mám sehnat skauta a zkusit, jestli by nám nedonesl trochu čaje?“ nabídl se, ukázal na židle a nejistě nakoukl oknem ven.

Trudy nejdřív nechápala, pak si vzpomněla, že slovem „skaut“ se na kolejích z nějakého záhadného důvodu označuje poslíček či sluha.

„Ne, děkujeme, to není třeba,“ řekl Clement.

Trudy se posadila na židli v rohu, aby byla co nejméně na očích, ale jakmile vytáhla notes a tužku, student na ni ustrašeně pohlédl a pak se zadíval jinam.

Docela zoufale pozoroval koronera a mnul si přitom kolena. „Moje výpověď? Asi jsem vám nebyl příliš platný, pane, ale bohužel toho opravdu moc nevím.“

„To je mi jasné,“ pronesl Ryder suše a mladík zrudl ve tváři. „Zkusme, jestli nepřijdeme na něco konkrétnějšího, ano?“

Mladý muž opět polkl naprázdno a pokusil se o úsměv. „To nevím, pane. Vlastně ani nechápu, proč jsem byl pozván, abych svědčil.“

Ryder jen mávl rukou, jako by zaháněl mouchu. „Řekl jste, že jste Dereka Chadwortha na vaší lodi vůbec *neviděl*, je to tak?“ začal co nejlídneji.

„Neviděl, jak už jsem řekl. Ale mohl klidně být na jiné.“

„Hmm.“ Koroner se nepokoušel skrýt, že se mu vyhýbavá odpověď nelíbí, a zkusil to jinak, rázněji. „Znal jste se s Derekem dobře?“

„Ne, to ne.“

„Ale byl přece členem klubu Markýzů,“ udeřil Ryder nečekaně.

Trudy zaujalo, jak sebou mladík na židli škubl a jak náhle pobledl. „Cože?“ Na jeho tváři se na chvíli střídaly zvláštní emoce – strach, zmatek, překvapení? Nakonec s námahou polkl a nejistě se usmál. „Ne, to jistě nebyl.“

„Aha. Myslel jsem, že to byl důvod, proč ho lord Littlejohn pozval na party,“ prohodil Clement zlehka, jako by jen tak konverzoval.

Lionel Gulliver se tedy trochu osmělil a zmohl se na přesvědčivější úsměv. „Nevěřím, že ho pozval, pane. Ale na to byste se měl zeptat Jeremyho osobně,“ dodal a toužebně pohlédl k oknu.

Trudy si vše těsnopisně poznamenávala do notýsku. V tu chvíli měla dojem, že by ten kluk nejradši skočil z okna, jak se zdál nesvůj.

„No, to jistě udělám, až se setkáme,“ řekl koroner. „Takže si to vyjasníme jednou pro vždy: Derek Chadworth podle vaše názoru ten den na party vůbec *nebyl*?“

Lionel na židli opět ztuhl. To je ale nervozity, pomyslela si Trudy. Na koronerově podezření zřejmě něco bude!

„Ale to jsem myslím tak docela neřekl,“ vypravil ze sebe mladík ztěžka. „Začínám si myslet, že byl na některé z dalších pramic.“

Když Trudy slyšela, jak náhle obrátil, pootevřela pusu a užasle pohlédla na koronera. Ten však s hlavou ke straně pozoroval studentíka asi jako pěn-kava zajímavého červa.

„Takže tvrdíte, že jste ho na té party *viděl*?“ zkusil to znovu a pomaleji.

„Ne! Chtěl jsem říct, že... možná. Ale nemůžu to odpřisáhnout.“

Koroner na něj ještě chvíli mlčky zíral. Všiml si, že se mladík výrazně potí a poposedává na židli, přitom stáhl rty do přísné linky a povystrčil bradu. Očividně se rozhodl, že dál neustoupí, a nemělo cenu na něj tlačit.

Ryder si tedy povzdychl a vstal, což Trudy nesmírně udivilo. „No tak dě-kujeme za váš čas, pane Gullivere,“ řekl. „Pochopil jsem, že se chcete stát knězem...“

„U anglikánské církve, ano,“ odpověděl mladík s jistou úlevou.

„Hmm, tak to jistě víte, co říká bible o falešném svědectví, že?“

Gulliver polkl už docela slyšitelně. „Ano, jistě,“ vzdychl.

Koroner přikývl, pousmál se a pak Gullivera plácl do zad tak silně, že mladík málem spadl ze židle.

„Tak to přeju hodně štěstí, pane Gullivere,“ prohodil žoviálně. Trudy si v rychlosti hodila notes do brašny a vyběhla za koronerem na chodbu. Ces-tou si ještě všimla, že je student vyprovází zoufalým pohledem.

Jen co opět vyšli do jasného dne, Trudy zamrkala do slunce a zamumlala: „Tak to asi byla ztráta času.“

„Myslíte?“ opáčil Ryder a jeho tón Trudy zarazil. Nejistě na něj pohlédla. Zjistil nebo pochopil snad něco, co jí uniklo?

„Víte, já se klidně vsadím, že si na našeho Gullivera někdo došlápl,“ po-kračoval Ryder. „Ano, někdo ho přesvědčil, že má držet jazyk za zuby.“

Trudy netušila, jak na to Ryder přišel, ale raději mlčela, protože pocho-pila, že jí zatím víc neprozradí.

Vydali se po cestě k východu a u brány ještě mávli na vrátného. Pak zamí-řili ke koronerovu autu. Šlo o elegantní Rover 75-1110 P4, zaparkovaný (jak si Trudy provinile všimla) přímo na dvojitě žluté čáře v jedné z bočních ulic.

Doktor Ryder auto odemkl a jako pravý džentlmen jí přidržel dveře na straně spolujezdce a zase je zabouchl, když se posadila. Pak si sedl za vo-lant, ale místo aby nastartoval, zíral oknem před sebe na městský ruch. Po chvílce řekl překvapivě:

„Mám dojem, Trudy, že je na čase, abyste si zkusila práci v přestrojení.“

„Jak to myslíte?“ vyhrkla dychtivě.

„Jste stejně stará jako studenti a bez uniformy se můžete snadno vydávat za jednu z nich. Chtěl bych, abyste se zítra v civilu vypravila na některá místa, kde se obvykle scházejí – je tu třeba kavárna s čítárnou na St Ebbes nebo ta hospoda u řeky, no, však víte. Buďte iniciativní, spřátelte se s někým z nich, poptejte se na Dereka a klub Markýzů a tak podobně. Zjistíte prostě, co si o tom všem myslí běžní studenti, nejen ti elitní z okruhu lorda Littlej-ohna. Ale hlavně nenápadně. Myslíte, že to dokážete?“

Trudy pocítila směs vzrušení a obav, když si představila práci bez povinné uniformy, pokusila se však tvářit klidně a seriózně.

„Jistě, doktore,“ odpověděla, ačkoliv jí srdce tlouklo jako splašené ptáče. Vyšetřovat jako pravý detektiv, aniž by ji prozradila a svazovala uniforma, to byla skutečná svoboda! A dostat se mezi detektivy jako první žena si přece vždy tajně přála.

Pak si uvědomila, že skutečnost je jiná, a zachmuřila se. „Jen nevěřím, že mi to inspektor Jennings povolí, doktore Rydere,“ dodala. Už přece velitele trochu znala, takže věděla, že se zděsí, do jakých problémů by se v přestrojení mohla dostat, jestli nezkompromituje celý jejich sbor a nepřivolá na něj hněv nadřízených.

„Toho se neobávejte, on si jistě dá říct,“ uklidňoval ji Clement.

Trudy udivilo, že doktor tolik věří svému vlivu, protože inspektor nikdy nesvolil k ničemu, co by ho mohlo nějak poškodit. Přesto přikývla: „Jistě, pane.“

Přípozdívalo se, a tak ji Ryder odvezl na stanici, aby mohla ukončit směnu, a sám se vrátil do kanceláře, kde chtěl pracovat na jiných případech.

Trudy neztrácela čas a ihned šla podat Jenningsovi zprávu o svých aktivitách toho dne. Velitel ji však neobyčejně překvapil, když ji jen tiše vyslechl a pak odevzdaně kývl na návrh, aby pro koronera dočasně pracovala v civilu a sehrála roli studentky.

Z kanceláře odcházela s novým nadšením, protože i Jennings očividně nevěřil, že by rozhovorem se studenty o něčem, co si Ryder nejspíš vymyslel, mohla způsobit nějaký malér.

Což vzhledem k dalšímu vývoji značilo jen to, že má detektiv inspektor Jennings velmi špatný odhad.

V večer Trudy popíjela čaj s rodiči u kuchyňského stolu v jejich řadovém domku a nadšeně vyprávěla o práci na posledním případu. Z rádia se linula skladba Anthonyho Newleyho „Do You Mind?“, ale to jen proto, že tatínek nechtěl zmeškat opakování *Hancockovy půlhodinky*, která měla začít každou chvíli.

Trudy samozřejmě věděla, že o detailech vyšetřování nemůže hovořit s civilisty, ale i tak se chtěla rodičům, kteří jí výběr povolání neschvalovali, pochlubit alespoň s dílčími úspěchy své práce, i kdyby je měla poněkud přikrášlit.

„Detektiv inspektor Jennings mi přece musí trochu věřit, když mi dovolí pracovat v přestrojení,“ ukončila vyprávění s nadějí v hlase.

„No já nevím, zlato,“ řekla Barbara Lovedayová ustaraně. „Studenti jsou někdy pěkně divocí. Vždyť se podívej, jak dopadl ten utopený chlapec.“ Přešla po žlutohnědém linoleu s talíři od večere a vložila je do hlubokého dřezu. Pak vrhla neklidný pohled směrem k manželovi.

Frank Loveday pracoval celý život jako řidič autobusu. Byl proto hrdý na syna Martina, který se stal tesařem u stavební firmy, protože ho považoval za výjimečného řemeslníka, což bylo o stupeň lepší postavení než jeho vlastní. Navenek sice manželce přikyvoval, když opakovala, že by se Trudy měla spíš usadit s nějakým milým chlapcem, ve skrytu duše však byl na dceru hrdý ještě o něco víc.

Vyžadovalo přece dost odvahy, zvláště od drobné dívky, že se dala právě k policii. Ovšem nebyl by dobrým otcem, kdyby se o ni zároveň nestrachoval.

Složil noviny a zadíval se na dceru. Vypadala jako obrázek, oči se jí leskly nadšením, tváře jí zrůžověly – neměl to srdce ji nějak srážet.

Nejistotu však pocítoval také. Dokud se po městě pohybovala v uniformě, měl dojem, že je v bezpečí. Lidé mají policii v úctě a stejnokroj poskytuje jistou ochranu.

Kdyby se však oblečená jako každá jiná dívka pídila po nějaké nepravosti... „Co přesně po tobě ten koroner chce, Trudy?“ zeptal se s vážnou tváří.

„Nic nebezpečného, tati! Nic bláznivého, neboj. Mám se jen podívat na místa, kde se scházejí studenti po škole, a poslechnout si nějaké ty řeči, co se povídají. Neposlíá mě do doupat neřesti.“

Maminka u dřezu si zhluboka povzdechla. Právě odpočítávala peníze do plechovky od sušenek, což znamenalo, že odkládá na nájem. Peníze na vodu a elektřinu, s nimiž chodila na poštu, když dorazil účet, schovávala v jiných plechovkách.

„Ještě že je léto a účet za elektriků nebude tak vysoký,“ zašeptala a Trudy se mírně zastyděla.

Dávala sice rodičům část výplaty za stravu, ale věděla dobře, že jim to moc nepomůže. Její gáže nebyla bohužel velká, uskrovnit se však trochu mohla. Například punčochy v letních měsících nemusí kupovat vůbec.

„Nechceš, abych ti přidávala trochu víc na jídlo, mami?“ zeptala se tedy a objala matku kolem plného pasu. „Nějak bych to zvládla...“

„Ne, není třeba,“ odpověděla maminka rázně. „Dneska se tu zastavil Brian a ptal se, jestli by sis někdy v sobotu nešla zatancovat. Je na čase, aby sis koupila nové šaty, ty tvoje sváteční jsou už dost obnošené. Nech si peníze a něco hezkého si poříd.“

Trudy dobře věděla, že matka považuje Briana Baylisse, kterého znala od školky, za vhodného ženicha. Potlačila tedy povzdech a usmála se.

„No ano, s tím se jistě někdy uvidím,“ řekla smířlivě, pustila matku a vrátila se ke stolu.

Byl jako vždy ozdobený krajkovou dečkou, kterou zdědili po její jmenovkyni tetičce Gertrudě, na dečce stála keramická váza (po babičce z matčiny strany) s kyticí hvozdíků. Ty zase na zahrádce pěstoval tatínek, protože obě jeho děvčata, jak říkal ženě a dceři, měla ráda jejich jemnou vůni.

„Zatancovat bych si mohla,“ dodala ještě Trudy. Bylo bezpečnější neprotestovat, že na vdávání nebo rození dětí nemá ještě ani pomyslení. Místní ragbyová hvězda Brian ale nevypadal špatně a tančit rozhodně uměl.

„Tak za těmi studenty hlavně nechoď v noci,“ nařídil tatínek, jako by ještě o něčem rozhodoval. Už přece nebyla malá holka, a pokud ji Jennings nebo Ryder někam pošlou za tmy, musí splnit rozkaz.

Trudy ale dobře věděla, jak to s rodiči skoulet.

„Jistě, tati,“ odpověděla pokorně.

V duchu už vybírala, co si další den vezme na sebe. Když pomyslela na obsah svého skrovného šatníku, nic vhodného ji nenapadlo. Slečny z Oxfordu přece patřily k vyšší třídě a podle toho se oblékaly. Trudiny šaty z obchodáku Woolworth v jejich očích neobstojí.

Krátce zalitovala, že neměla dost odvahy zeptat se doktora Rydera, jestli si nemá pořídit něco dražšího, aby mezi studenty líp zapadla. Jen si neuměla představit, že by ho požádala o peníze třeba na módní klobouk. A jak by se tvářil Jennings, kdyby chtěla něco takového naučtovat policejnímu sboru, to už byla nejen docela směšná, ale i děšivá představa.

Přeložila Soňa Tobiášová